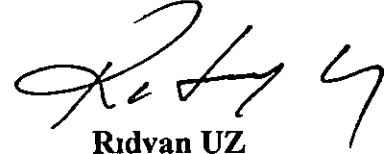

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de gıda güvenliği, taklit ve tağşiş sorununun nedenlerinin araştırılması; et ve et ürünleri, süt ve süt ürünleri, zeytinyağı, bal, baharat, bakliyat, unlu mamuller, bitkisel yağlar, takviye edici gıdalar ve hazır gıdalarda halk sağlığını tehdit eden uygunsuzlukların, merdiven altı üretimin, sahte etiketleme, son kullanma tarihi, katkı maddesi, alerjen, hijyen ve izlenebilirlik eksikliklerinin, gıda denetimlerinin etkinliğinin, laboratuvar kapasitesinin, idari para cezalarının caydırıcılığının, kamuoyu duyurusu ve ifşa sisteminin, gıda enflasyonunun hileli üretime etkisinin, tüketicinin doğru bilgiye erişiminin ve kamu kurumları arasındaki koordinasyon eksikliklerinin tespit edilmesi; yurttaşların güvenilir, sağlıklı, yeterli ve denetlenebilir gıdaya erişimini sağlayacak etkin, bilimsel, şeffaf ve bütüncül politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve İktüzüğün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 09/06/2026

Rıdvan UZ
İYİ Parti Çanakkale Milletvekili

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

GEREKÇE

Gıda güvenliği, halk sağlığının, tüketici hakkının, tarımsal üretimin, piyasa düzeninin ve sosyal devletin temel alanlarından biridir. Yurttaşın sofrasına gelen ekmeğin, etin, sütün, peynirin, zeytinyağının, balın, baharatın, bebek mamasının ve hazır gıdanın güvenilir olması; yalnızca ticari bir mesele değil, doğrudan yaşam hakkı ve sağlık hakkı meselesidir. Devletin görevi, vatandaşın tabağına ne girdiğini bilmesini ve güvenle tüketmesini sağlamaktır.

Türkiye’de son yıllarda taklit ve tağşiş vakaları kamuoyunda ciddi endişe yaratmaktadır. Tarım ve Orman Bakanlığı’nın Güvenilir Gıda sistemi kapsamında taklit veya tağşiş yapıldığı kesinleşmiş ürünlere ilişkin bilgiler kamuoyuna açıklanmaktadır. Bakanlığın “Taklit veya Tağşiş Yapılan Gıdalar” sayfasında bu ürünlere ilişkin listelerin yayımlanması, sorunun resmî olarak da takip edildiğini göstermektedir. Ancak bu listelerin varlığı aynı zamanda gıda piyasasında hileli üretimin, yanlış bilgilendirmenin ve tüketici güvenliğini sarsan uygulamaların yaygınlığını da ortaya koymaktadır.

Tarım ve Orman Bakanlığı’nın 2025 yılı bilançosuna ilişkin açıklamasına göre, 2025 yılında gıda üretim, satış ve toplu tüketim yerlerine yönelik 1 milyon 350 bin denetim gerçekleştirilmiş ve 2 milyar 654 milyon TL idari para cezası uygulanmıştır. Bu denetim ve ceza miktarı, gıda güvenliği alanında yoğun bir kamu faaliyeti yürütüldüğünü göstermekle birlikte, uygunsuzlukların boyutunun ve denetimlerin caydırıcılığının Meclis tarafından ayrıca incelenmesi gerektiğini de ortaya koymaktadır.

Bakanlığın 2025 yılı aylık gıda işletmeleri yurt içi denetim verileri de sorunun sürekliliğini göstermektedir. 2025 yılı Mayıs ayında gıda işletmelerine 114 bin 732 resmî kontrol yapılmış, 2 bin 550 idari yaptırım uygulanmış, 64 gıda işletmecisi hakkında Cumhuriyet savcılıklarına suç duyurusunda bulunulmuş ve 202 milyon 170 bin 710 TL idari para cezası kesilmiştir. Temmuz 2025 verilerinde ise ay içinde 105 bin 810 denetim yapılmış, Ocak-Temmuz 2025 döneminde toplam 731 bin 568 denetim, 15 bin 291 idari yaptırım, 346 suç duyurusu ve 1 milyar 320 milyon TL’yi aşan idari para cezası yer almıştır.

Gıda güvenliği sorununun en görünür alanlarından biri et ve et ürünleri, süt ve süt ürünleri, zeytinyağı, bal, baharat ve takviye edici gıdalardır. Kırmızı ette kanatlı eti, sakatat veya farklı hayvan türü karıştırılması; zeytinyağında tohum yağı kullanılması; balda glikoz veya şeker şurubu tespiti; baharatta boya ve yabancı madde bulunması; süt ürünlerinde bitkisel yağ kullanılması; takviye edici gıdalarda beyan edilmeyen ilaç etken maddeleri çıkması, yalnızca tüketicinin aldatılması değil, doğrudan halk sağlığı tehdididir.

Taklit ve tağşiş meselesinin arkasında yalnızca kötü niyetli işletmeler değil; gıda enflasyonu, alım gücü kaybı, kayıt dışı üretim, merdiven altı işletmeler, denetim eksiklikleri ve tüketicinin ucuz ürüne mecbur kalması da bulunmaktadır. Gıda fiyatları arttıkça bazı tüketiciler daha ucuz ve güvensiz ürünlere yönelmekte, bu durum hileli üreticilere alan açmaktadır. Strateji ve Bütçe Başkanlığı’nın Şubat 2026 fiyat gelişmeleri değerlendirmesinde gıda ve alkolsüz

Tel : 0.312.4206574 – 75

Faks : 0.312.4202300

E-posta : ridvan.uz@tbmm.gov.tr

Adres : Ana Bina E Blok 1.Kat Oda No: E120 TBMM/ANKARA

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

içecekler grubunda aylık fiyat artışının yüzde 6,89 olduğu ve bu grubun enflasyonun temel belirleyicisi hâline geldiği belirtilmiştir.

TÜİK'in Nisan 2026 Tüketici Fiyat Endeksi verilerine göre tüketici fiyatları yıllık yüzde 32,37, aylık yüzde 4,18 artmıştır. Gıda ve alkolsüz içecekler kalemi, dar gelirli yurttaşların bütçesinde en ağır yüklerden biridir. Bu nedenle gıda güvenliği ile gıda enflasyonu birlikte değerlendirilmelidir. Vatandaş pahalı olduğu için güvenilir gıdaya ulaşamıyor, ucuz olduğu için riskli ürüne mecbur kalıyorsa, orada yalnızca piyasa sorunu değil, sosyal devlet sorunu vardır.

Taklit ve taşışte cezaların caydırıcılığı da ayrıca incelenmelidir. 2026 yılına ilişkin açıklamalarda, taklit ve taşış yapan işletmelere yönelik para cezalarının 4 milyon 740 bin TL'ye kadar yükseltildiği kamuoyuna yansımıştır. Ancak para cezasının miktarı kadar, cezanın uygulanma sıklığı, tahsil edilip edilmediği, tekrar eden ihlallerde işletmelerin faaliyetten men edilip edilmediği, suç duyurularının sonuçlanıp sonuçlanmadığı ve kamuoyuna ifşa sisteminin etkisi de araştırılmalıdır.

Gıda güvenliği zinciri tarladan sofraya kadar uzanmaktadır. Tohum, yem, gübre, ilaç, sulama suyu, hayvan sağlığı, kesimhane, işleme tesisi, soğuk zincir, depolama, taşıma, market rafı, restoran mutfak ve toplu tüketim yerleri aynı zincirin halkalarıdır. Bu halkalardan biri koparsa, tüketicinin sağlığı riske girer. Bu nedenle gıda güvenliği yalnızca son ürün denetimiyle değil, üretimden tüketime kadar izlenebilirlik sistemiyle sağlanmalıdır.

Toplu tüketim yerleri de özel olarak araştırılmalıdır. Okullar, yurtlar, hastaneler, askeri birlikler, huzurevleri, kreşler, yemekhaneler, lokantalar ve paket servis işletmeleri milyonlarca yurttaş günlük gıda sunmaktadır. Bu alanlarda hijyen, alerjen bilgisi, son kullanma tarihi, soğuk zincir, personel eğitimi, tedarikçi denetimi ve numune alma süreçleri yeterince etkin değilse, tek bir ihmal kitlesel sağlık sorununa dönüşebilir.

Gıda denetimlerinin personel ve laboratuvar kapasitesi de Meclis tarafından incelenmelidir. Denetim sayısının yüksek olması önemlidir; ancak denetimin niteliği, risk esaslı planlama, numune alma sıklığı, laboratuvar analiz süresi, il ve ilçe bazlı denetim kapasitesi, gıda kontrol görevlilerinin sayısı, eğitim düzeyi ve çalışma koşulları en az denetim sayısı kadar önemlidir. Kağıt üzerinde çok denetim yapılması, sahada etkili denetim yapıldığı anlamına gelmeyebilir.

Güvenilir Gıda kamuoyu duyurusu ve e-Devlet üzerinden güncel gıda kamuoyu duyurusu hizmeti tüketici bilgilendirmesi bakımından önemlidir. Ancak bu sistemin yurttaşlar tarafından ne kadar bilindiği, listelerin ne sıklıkla güncellendiği, tekrar eden firmaların nasıl takip edildiği, ürünlerin piyasadan ne kadar sürede toplatıldığı, market ve e-ticaret platformlarının bu bilgilere göre nasıl hareket ettiği ve tüketicinin zararının nasıl giderildiği ayrıca araştırılmalıdır.

Gıda güvenliği meselesinde e-ticaret ve sosyal medya satışları da yeni bir risk alanıdır. Sosyal medya üzerinden satılan zayıflama ürünleri, takviye edici gıdalar, bitkisel karışımlar,

Tel : 0.312.4206574 – 75

Faks : 0.312.4202300

E-posta : ridvan.uz@tbmm.gov.tr

Adres : Ana Bina E Blok 1.Kat Oda No: E120 TBMM/ANKARA

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

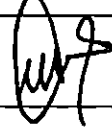
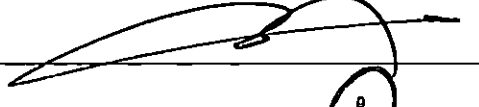
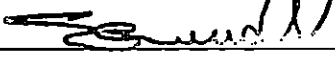
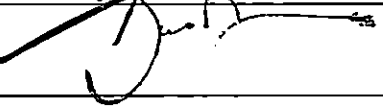
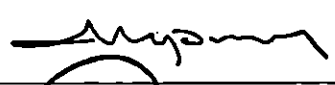
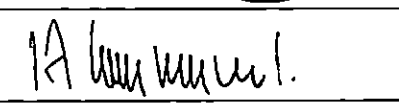
bal, zeytinyağı, baharat, kuruyemiş ve ev yapımı ürünler çoğu zaman kayıt, izin, etiket, analiz ve izlenebilirlik bakımından denetim dışı kalabilmektedir. Dijital pazar büyürken denetim eski usulde kalırsa, merdiven altı üretim ekranın arkasına saklanır.

Bu kapsamda taklit ve tağşiş yapılan ürünlerin türü, firma sayısı, tekrar eden ihlaller, idari para cezaları, suç duyuruları, mahkeme süreçleri, toplatma kararları, denetim sıklığı, laboratuvar kapasitesi, il ve ilçe bazlı risk dağılımı, toplu tüketim yerleri, e-ticaret ve sosyal medya satışları, ithal gıda ve yem denetimleri, pestisit kalıntıları, mikrobiyolojik riskler, alerjen ve etiket bilgileri Meclis tarafından bütün yönleriyle araştırılmalıdır.

Gıda güvenliği, milletin sofrasına sahip çıkma meselesidir. Bir ülkede vatandaş aldığı peynirin içinde ne olduğunu, yediği etin hangi hayvana ait olduğunu, zeytinyağının gerçekten zeytinyağı olup olmadığını, balın bal mı şeker şurubu mu olduğunu sorgulamak zorunda kalıyorsa, piyasada güven zedelenmiş demektir. Güven bir kez kırıldığında, yalnızca marka değil, devlet denetimine duyulan inanç da zarar görür.

Türkiye’de gıda güvenliği ve taklit-tağşiş sorununun tüm boyutlarıyla araştırılması; gıda denetimlerinin etkinliğinin, laboratuvar kapasitesinin, cezaların caydırıcılığının, kamuoyu duyurusu ve ifşa sisteminin, merdiven altı üretim ve e-ticaret denetimlerinin, gıda enflasyonunun hileli üretime etkisinin ve tüketicinin güvenilir gıdaya erişiminin incelenmesi; halk sağlığını, tüketici hakkını ve güvenilir gıda zincirini koruyacak kalıcı politikaların geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması zorunludur.

Anayasa’nın **98’inci** ve İçtüzüğün **104. ve 105.** maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

ADI VE SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZASI
Ömer KARAKAŞ	AYDIN	
Yavuz ÖZTÜRK	DENİZLİ	
Yüksel ARSLAN	ANKARA	
M. Cihan PAÇACI	İSTANBUL	M. Cihan Paçacı
Ayşülce TÜRKER	Aydın	O.
Y. Selim TÜRKÜLÜ	Bursa	
Burhanettin Kocaman	Mersin	B. Kocaman
Tunon Yaldir	Aksaray	
Selcan Taşcı	Teknoloji	
Senol Sunat	Manisa	
Metin Egun	Muğla	M. Egun
M. Mustafa Gürben	G. Antep	
Burak Dalgın	Balıkesir	
Hüsmen Kırkpınar	İzmir	
Yavuz Aydın	Trabzon	
Hamit Toktaş	Bursa	
Mehmet Akalin	Etiler	
Zihnelen Bayar	Yozgat	
A. Şefik Çirkin	Hatay	
A. Enel Fakırbaba	Ankara	A. Enel Fakırbaba